

De Zoetermeerse aanpak van ondermijning

Uitvoeringsnotitie 2023-2026

Samenvatting

De Zoetermeerse lokale aanpak van ondermijning heeft zich de afgelopen jaren gericht op (nacht)horeca en bedrijventerreinen. Na vier jaar van inspanningen op deze terreinen is de problematische nachthoreca teruggedrongen en meer zicht verkregen op wat zich afspeelt op de bedrijventerreinen. Het is tijd om de aanpak te verbreden en aandacht te geven aan andere ondermijningsthema's die in de stad spelen. Hierbij hanteren wij de volgende missie:

“De gemeente Zoetermeer zet zich in voor het aanpakken van ondermijning om onze inwoners en ondernemers een veilig en gezond woon-, leef- en werkklimaat te bieden door bevordering van de veiligheid, integriteit en het ondernemersklimaat. We streven naar een veilig en bonafide Zoetermeer waar geen gelegenheid is voor ondermijnende criminaliteit.”

Onze visie is gericht op het zijn van een betrouwbare, daadkrachtige en weerbare organisatie. In een stad die aantrekkelijk is voor betrouwbare inwoners en ondernemers. Hierbij hanteren we een aantal doelstellingen om dit te bereiken:

- Het creëren en behouden van een weerbare stad
- Het creëren en behouden van een weerbare gemeentelijke organisatie
- Zicht krijgen op de aard en omvang van (nieuwe) ondermijningsthema's en te zorgen voor voldoende slagkracht om daar effectief op in te spelen
- Het aanpakken van concrete ondermijning
- Bereikte resultaten en aanpak borgen en behouden

In de periode tot en met 2026 worden enkele nieuwe ondermijningsthema's (focusthema's) behandeld; illegale/onvergonde prostitutie, vastgoed criminaliteit en drugscriminaliteit. Voor deze thema's geldt dat er enerzijds zicht verkregen wordt op de aard en omvang van de problematiek. Anderzijds zal er een concrete aanpak moeten volgen. Zowel repressief om misstanden te bestrijden, als preventief om misstanden zoveel mogelijk te voorkomen.

De bestaande focusthema's bedrijventerreinen en een weerbare stad en organisatie worden voortgezet om de weerbaarheid verder te vergroten, teruggang te voorkomen en de bestaande aanpak goed te borgen in de reguliere processen. Naast de aanpak op deze thema's worden ook signalen van misstanden opgepakt die buiten de thematiek vallen.

De hieraan verbonden activiteiten worden uitgevoerd door het Cluster Ondermijning (of: Cluster Ondermijning). Een klein en wendbaar team van vier personen, dat zoveel mogelijk inspeelt op de ontwikkelingen en hierbij de samenwerking zoekt met bestaande en nieuwe samenwerkingspartners, zowel in- als extern. Ook zoekt Cluster Ondermijning naar mogelijkheden tot publiek-private samenwerking.

Voor de aanpak van concrete casuïstiek wordt (persoons)informatie uitgewisseld, zowel binnen het team als met andere afdelingen van de gemeente. De gegevens worden ook met externe partners uitgewisseld, zoals de politie. Er zijn kaders opgesteld om deze informatie uitwisseling volgens de privacyregels te laten plaatsvinden. Ook is een werkproces ingericht waarin is weergegeven uit welke stappen de aanpak bestaat, welke informatiebronnen per stap bevraagd worden en op welke momenten besluitvorming plaatsvindt.

Tot slot wordt binnen de aanpak gewerkt met systemen zoals RIEC-IS, Viadesk en in de nabije toekomst het zaakstelsel Rx.Enterprise. Ook wordt als pilotgemeente deelgenomen aan DOOK, een tool van de VNG die informatie uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en het Handelsregister (KVK) samenbrengt op een geografische kaart. Hiervoor wordt nog gewerkt aan de technische inpasbaarheid en een DPIA.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Inleiding.....	4
1.1 Doel uitvoeringsnotitie.....	4
1.2 Leeswijzer	5
2. Missie, visie en doelstellingen	6
2.1 Missie.....	6
2.2 Visie	6
2.3 Doelstellingen	6
3. Focusthema's en activiteiten.....	8
3.1 Nieuwe focusthema's.....	8
3.1.1 Illegale/onvergonde prostitutie.....	8
3.1.2 Vastgoedcriminaliteit.....	9
3.1.3 Drugscriminaliteit	9
3.2 Voortzetting bestaande focusthema's.....	10
3.2.1 Bedrijventerreinen.....	10
3.2.2. Weerbaarheid van de stad én de gemeentelijke organisatie.....	11
3.3 Overige activiteiten	12
4. Het Cluster Ondernijning en samenwerkingspartners.....	13
4.1 Het Cluster Ondernijning.....	13
4.2 Interne partners.....	13
4.2.1 Toekomstige partners	13
4.3 Externe partners	14
4.3.1 Toekomstige partners	14
5. Rechtmatigheid, privacy en werkproces	15
5.1 Rechtmatigheid	15
5.2 Privacy	15
5.2.1 Privacy waarborgen	15
5.2.2 Rechten van betrokkene.....	16
5.2.3. Informeren betrokkene.....	16
5.3 Werkproces.....	17
5.4 Tools en systemen.....	19
5.4.1 DOOK	19
5.4.1 Systemen.....	19
Bronvermelding	20
Bijlage 1: activiteiten per focusthema (schematisch)	21

1. Inleiding

In Zoetermeer loopt sinds 2018 een lokale ondermijningsaanpak waarbij nauw wordt samengewerkt door verschillende gemeentelijke afdelingen, de lokale politie, het Haags Economisch Interventieteam (HEIT) en het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Deze aanpak is opgezet met incidentele middelen uit het zogenoemde Ondermijningsfonds van het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Vanuit dit fonds zijn op basis van een door de gemeente opgesteld projectplan middelen toegekend waarmee gedurende drie jaar in projectvorm een aanpak opgetuigd kon worden. De focus in de projectfase lag op horeca en bedrijventerreinen met daarbinnen de automotivebranche als specifiek aandachtspunt. Voorwaarde voor de toekenning van deze middelen was borging van de aanpak in de reguliere werkprocessen na de projectperiode van drie jaar.

Tijdens de projectperiode is veel werk verzet. Er is een ondermijningscluster opgezet, bestaand uit een coördinator (voorheen regisseur), een beleidsadviseur, een informatieanalist en een toezichthouder/BOA met taakaccent op ondermijning. Dit team heeft in drie jaar zicht gekregen op mogelijke risico's voor ondermijning op een groot deel van de bedrijventerreinen en de activiteiten die daar plaatsvinden. Daarnaast is door doorlopende aandacht en inzet een eind gekomen aan de meest zichtbare malafide (nacht)horeca. Er is tevens gepoogd de automotivebranche aan te pakken, dit bleek weerbarstiger dan gedacht. Ook is veel tijd besteed aan de aanpak van concrete signalen en casuïstiek en zijn hiervoor de eerste procedurele kaders opgesteld.

Toen het project en daarmee de middelen vanuit het Ministerie ten einde kwam in 2021 was borging binnen de organisatie nodig. Hiervoor heeft de gemeenteraad een incidenteel budget ter beschikking gesteld om de aanpak te laten doorlopen in 2022.

In 2022 is een rekenkameronderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke aanpak van ondermijning in Zoetermeer. Hieruit kwam naar voren dat de huidige focus op bedrijventerrein en horeca vrij smal is, ten opzichte van de problematiek die op veel meer gebieden speelt. Ook werd aangegeven dat voor een effectieve aanpak structureel budget nodig is.

Vanaf 2023 is op basis van het coalitieakkoord een structureel budget van €650.000 per jaar toegekend voor de ondermijningsaanpak. De gemeenteraad heeft hierbij de behoefte uitgesproken aan inzicht waaraan deze middelen besteed worden, hoe de ondermijningsaanpak verder vorm krijgt, welke partners hierbij betrokken zijn en worden en welke doelen nagestreefd worden.

Begin 2023 is de nieuwe kadernota veiligheidsbeleid¹ vastgesteld. Hierin is ondermijning opgenomen als één van de speerpunten. In de kadernota is uitgegaan van de focus op bedrijventerreinen en horeca. Ten tijde van het opstellen van de kadernota was nog niet duidelijk op welke manier de ondermijningsaanpak uitgebreid zou worden. Deze uitvoeringsnotitie is aanvullend op de kadernota.

1.1 Doel uitvoeringsnotitie

Deze uitvoeringsnotitie heeft als doel om de aanpak van ondermijning binnen Zoetermeer zichtbaar te maken. Het gaat hierbij om de missie, visie en overkoepelende doelstellingen van de aanpak. Maar ook om de thema's waar in de periode 2023 – 2026 de aandacht naar uit zal gaan en welke concrete acties uitgevoerd worden om de doelstellingen te behalen. Omdat het plan voor de komende vier jaar is, is het overzicht van de concrete acties die opgenomen zijn niet uitputtend. Verdere invulling vindt plaats aan de hand van de problematiek die zich voordoet en inzichten die gedurende de aanpak opgedaan worden.

¹ kadernota veiligheidsbeleid "voor een veilig Zoetermeer" 2023-2026

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk twee vindt u de missie, visie en overkoepelende doelstellingen van de lokale ondermijningsaanpak. Hoofdstuk drie is concreter van aard en beschrijft de thema's waarop gefocust zal worden in de periode t/m 2026. Ook vindt u in dit hoofdstuk de doelen per focusthema en voor zover al bekend concrete activiteiten die uitgevoerd (gaan) worden. Hoofdstuk 4 ziet op de rechtmatigheid van de aanpak, privacy en het werkproces dat gebruikt wordt.

2. Missie, visie en doelstellingen

Ondermijning en ondermijnende criminaliteit doen zich vrijwel overal voor, ook in Zoetermeer. Sinds 2018 wordt er ingezet op dit thema, waarbij de focus de eerste vier jaar heeft gelegen op de bedrijventerreinen en (nacht)horeca.

Inmiddels is de meest problematische (nacht)horeca vertrokken uit Zoetermeer. En er is een aardig beeld verkregen van hetgeen zich afspeelt op de bedrijventerreinen. De incidentele gelden waarmee de aanpak gefinancierd werd, is omgezet in een structureel budget.

Bron: <https://ondernemingsplanhandleiding.nl>

De tijd is rijp voor een volgende fase met een meer structurele aanpak. Met een verbreding van de thema's waarop inzet wordt gepleegd. Het geleerde en bereikte resultaten moeten behouden worden, de aanpak bestendigd en geborgd. Voor de periode van 2023 t/m 2026 zijn een missie, visie en doel vastgesteld. In dit hoofdstuk leest u waarom we het doen, waarvoor we het doen en welke doelstellingen we willen bereiken.

2.1 Missie

Ondermijning is een complex probleem dat alleen effectief bestreden kan worden als alle relevante partijen zich hiervoor inzetten. De gemeente heeft hierbij een belangrijke rol als regievoerder in de lokale (integrale) aanpak, en zoekt hierbij de samenwerking op met relevante partners zoals politie, Openbaar Ministerie (OM), HEIT en RIEC.

Hierbij hebben wij de volgende missie:

“De gemeente Zoetermeer zet zich in voor het aanpakken van ondermijning om onze inwoners en ondernemers een veilig en gezond woon-, leef- en werkklimaat te bieden door bevordering van de veiligheid, integriteit en het ondernemersklimaat. We streven naar een veilig en bonafide Zoetermeer waar geen gelegenheid is voor ondermijnende criminaliteit.”

2.2 Visie

De gemeente Zoetermeer wil een betrouwbare, daadkrachtige en weerbare organisatie zijn voor de stad en haar samenwerkingspartners. Zoetermeer moet aantrekkelijk zijn voor de goedwillende inwoner en ondernemer. Dit vraagt om langdurige inzet waarin behaalde resultaten ook behouden moeten blijven. Hierbij wordt preventief ingezet om gelegeheidsstructuren tegen te gaan en weerbaarheid te creëren. Repressieve inzet is nodig in gevallen van concrete ondermijning.

2.3 Doelstellingen

Om onze missie en visie waar te maken is een aantal doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen zijn enigszins abstract van aard. In het volgende hoofdstuk staan de activiteiten benoemd die de komende periode worden uitgevoerd om de doelstellingen te behalen.

- Het creëren en behouden van een weerbare stad;
- Het creëren en behouden van een weerbare gemeentelijke organisatie;
- Zicht krijgen op de aard en omvang van (nieuwe) ondermijningsthema's en te zorgen voor voldoende slagkracht om daar effectief op in te spelen;

- Het aanpakken van concrete ondermijning;
- Bereikte resultaten en aanpak borgen en behouden.

3. Focusthema's en activiteiten

Zoals in het vorige hoofdstuk is benoemd, is de tijd rijp voor een verbreding van onze blik op ondermijning in Zoetermeer. Tijd om werkwijzen te bestendigen en om de behaalde resultaten te behouden. Enerzijds blijft er aandacht voor de oorspronkelijke focusthema's. Anderzijds worden drie nieuwe onderwerpen geïntroduceerd waarbij nader onderzoek moet uitwijzen in hoeverre de problematiek en Zoetermeer speelt en welke aanpak nodig is. Het thema horeca is niet langer een focusthema voor Cluster Ondermijning. De reguliere inzet vanuit toezicht en handhaving wordt voortgezet en concrete signalen worden opgepakt door Cluster Ondermijning wanneer dit noodzakelijk is.

In dit hoofdstuk zijn de focusthema's opgenomen waarop de ondermijningsaanpak zich in de periode 2023-2026 richt. In bijlage 1 is schematisch weergegeven welke doelen en activiteiten per focusthema worden nagestreefd.

3.1 Nieuwe focusthema's

3.1.1 Illegale/onvergunde prostitutie

Momenteel is er in Zoetermeer één vergunde seksinrichting. Dit betreft een massagesalon. In verhouding tot het inwoneraantal lijkt het onwaarschijnlijk dat deze salon voldoende aanbod in seksuele diensten biedt om de gehele gemeente te bedienen. Daarnaast komen er regelmatig signalen binnen dat er seksuele diensten verleend worden vanuit woningen (thuisprostitutie). Het aanbod in seksadvertenties op internet laat zien dat er ook escortservices aangeboden worden in Zoetermeer. In andere gemeenten binnen onze regio (politie eenheid Den Haag) is de ervaring dat in massagesalons en andere beautygerelateerde bedrijven illegale (onvergunde) seksuele dienstverlening wordt verleend. Onvergunde prostitutie is kwetsbaar. Doordat dit zich buiten het zicht afspeelt en regulering ontbreekt, liggen het risico op mensenhandel (seksuele uitbuiting) op de loer.

Op dit moment ontbreekt in Zoetermeer het zicht op de illegale/onvergunde seksbranche. Wel is duidelijk dát er seksuele diensten worden aangeboden buiten de enige vergunde seksinrichting. Om deze reden is zicht op de aard en omvang van de seksuele dienstverlening in Zoetermeer noodzakelijk. Hierbij zal de focus liggen op onvergunde prostitutie vanuit woningen (thuisprostitutie) en de beautybranche. Het gaat hierbij om het in beeld brengen van de beautybranche, risicovolle typen bedrijven binnen deze branche en de mate waarin illegale/onvergunde prostitutie binnen deze branche plaatsvindt. Belangrijk hierbij is samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen en teams vanuit het perspectief van zorg (Sociaal Domein) en het tegengaan van misbruik van woningen (team Woonfraude). Maar ook de samenwerking met externe partijen die zich bezighouden met opvang (Stichting Hulpverlening en Opvang Prostitutie en Mensenhandel) en opsporing van strafbare feiten (politie – Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel).

Om zicht te krijgen op onvergunde prostitutie en dit aan te pakken, worden (in ieder geval) de volgende concrete acties uitgevoerd:

- Inventariseren hoeveel en welke typen beautybedrijven in Zoetermeer gevestigd zijn, en welke typen bedrijven in verband gebracht kunnen worden met seksuele dienstverlening;
- Inventariseren van meldingen van illegale prostitutie binnen de gemeente, bepalen in hoeverre deze signalen te relateren zijn aan de beautybranche of thuisprostitutie;
- Inventariseren bij externe partijen die actief zijn op gebied van prostitutie en mensenhandel wat hun beeld is van het seksaanbod in Zoetermeer en in hoeverre dit te relateren is aan de beautybranche of thuisprostitutie;
- Opvolgen van specifieke meldingen in samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen en teams (specifiek Sociaal Domein en team Woonfraude) en externe partijen, om probleemsituaties te beëindigen;

- Inzet van het HEIT voor controles binnen de vergunde en onvergunde seksbranche;
- Een gemeentelijke aanpak vormgeven met in achtneming van de strengere verwerkingseisen van persoonsgegevens van sekswerkers, en aansluitend op de regionale afspraken op dit gebied.

3.1.2 Vastgoedcriminaliteit

Ondermijnende criminaliteit binnen de vastgoedsector is momenteel een blinde vlek. Vanuit advisering door het RIEC en het rekenkameronderzoek komt naar voren dat ook in Zoetermeer risico's zijn op vastgoedcriminaliteit, zowel wat betreft speculatie als onrechtmatig gebruik. De gemeente wil geen (woning)bouw faciliteren die met crimineel geld is gefinancierd. Met de grote bouwopgave vanuit Zoetermeer 2040 is dit een relevant en actueel vraagstuk.

Het inzichtelijk maken in hoeverre vastgoedcriminaliteit zich voordoet binnen de gemeente is lastig, van de buitenkant is immers niet te zien of een pand met crimineel geld is aangekocht. Daarbij gaat het vaak om particuliere eigenaren en is de gemeente geen partij in de transacties. Ook als het gaat om onrechtmatig gebruik van vastgoed is specifieke kennis nodig om signalen te kunnen herkennen.

Om hier meer zicht op te krijgen is de eerste stap om meer bewustzijn te creëren en signalen te kunnen herkennen. Hierbij wordt gericht op gemeentelijke afdelingen die een signalerende en eventueel interveniërende rol kunnen vervullen. Maar ook op private partijen die een poortwachtersrol hebben zoals financiële dienstverleners.

Door het vergroten van het bewustzijn en de signaalherkenning door eerder genoemde doelgroepen hopen we meer (concrete) signalen te ontvangen. Die signalen helpen om zicht te krijgen op de aard en omvang van de problematiek in Zoetermeer. En om een vervolgaanpak vorm te geven als dit nodig blijkt te zijn.

Om bovenstaande te bereiken worden (in ieder geval) de volgende acties uitgevoerd:

- Meld Misdaad Anoniem (MMA) campagne vastgoedcriminaliteit die loopt van 1 september tot en met 31 december 2023;
- Bewustwordingsbijeenkomst voor financiële dienstverleners in oktober 2023;
- Bewustwordingsactiviteiten voor gemeentelijke afdelingen: Afdeling Stedelijke ontwikkeling; teams Grondzaken en Ruimtelijk beleid, afdeling Stadsbeheer, het Vastgoedbedrijf, afdeling publieksplein en team VTH van de afdeling VVH;
- Opvolgen van meldingen.

3.1.3 Drugscriminaliteit

Drugscriminaliteit is een thema dat zich eigenlijk in iedere gemeente voordoet. Het kan hierbij gaan om productie, opslag, transport en handel. In Zoetermeer zijn voldoende (media)voorbeelden voorhanden van opgerolde hennepkwekerijen en drugslaboratoria. Ook ontvangt de gemeente regelmatig bestuurlijke rapportages van politie, onder andere over drugshandel vanuit woningen. Desondanks was dit tot nu toe geen focusthema.

Alleen al in de eerste helft van 2023 zijn er 20 bestuurlijke rapportages op gebied van drugshandel, -bezit en -productie ontvangen van de politie. In deze periode is één drugslaboratorium ontmanteld, zijn vier hennepkwekerijen ontmanteld, is acht keer drugs aangetroffen in panden en is vier keer voorbereidingshandelingen voor de productie van drugs geconstateerd. Daarnaast zijn er via MMA 46 meldingen met betrekking tot drugs (productie, opslag en handel) bij de gemeente binnengekomen tussen 1 januari en 1 september 2023.

Over 2022 zijn er 34 bestuurlijke rapportages op gebied van drugshandel, bezit en vervaardiging ontvangen van de politie. Over 2021 waren dit 40 rapportages. In 2022 zijn er via meldpunt MMA 44

meldingen op gebied van drugs door de gemeente ontvangen. In 2021 waren dit er 56, dit geldt voor de periode van april t/m december omdat de gemeente in april 2021 is aangesloten bij MMA.

De druggerelateerde criminaliteit over de afgelopen jaren in Zoetermeer lijkt vrij stabiel te zijn. De combinatie van bovengenoemde cijfers met de tendens dat Nederlanders minder vaak melding doen van hennepkwekerijen² maakt dat het zinvol lijkt om meer zicht te krijgen op deze vorm van criminaliteit.

Het is van belang om als gemeente zicht te hebben op vormen van drugscriminaliteit die zich op ons grondgebied afspelen. Niet om de drugscriminaliteit an sich aan te pakken, maar wel om te reageren op daaraan gerelateerde zaken, zoals het beschermen en handhaven van de openbare orde en veiligheid, instandhouding van de woningvoorraad, de inzet van preventieve maatregelen, bescherming van de volksgezondheid en het milieu en het tegengaan van gelegenheidsstructuren.

Om meer zicht te krijgen op de drugscriminaliteit in Zoetermeer worden (in ieder geval) de volgende activiteiten ontplooid:

- Bespreken van de opvolging van druggerelateerde signalen van MMA in het KernCluster Ondernijning³, om inzicht te krijgen in hoe vaak er daadwerkelijk drugscriminaliteit wordt aangetroffen n.a.v. een MMA-melding;
- Samenwerking met de handhavingsjuristen van de gemeente opzetten om inzichtelijk te krijgen hoeveel bestuurlijke rapportages er binnenkomen, om welke vorm(en) van drugscriminaliteit het gaat en eventueel andere relevante informatie. Hierin een vaste structuur ontwikkelen waardoor de relevante rapportages ook bij het Cluster Ondernijning terechtkomen;
- Samenwerking met Afdeling VVH; team OOV, cluster jeugd in het kader van project Dealbreakers (het voorkomen van jonge aanwas in de drugscriminaliteit) en de persoonsgebonden aanpak bij de zogenoemde 'doorgroeiers' in de drugscriminaliteit.

Het beeld wat uit bovenstaande informatie ontstaat, kan aanleiding geven tot het opstellen of wijzigen van beleid of inzet van andere/nieuwe vormen van (preventieve) aanpak.

3.2 Voortzetting bestaande focusthema's

3.2.1 Bedrijventerreinen

Sinds 2019 wordt inzet op de Zoetermeerse bedrijventerreinen gepleegd vanuit het oogpunt van de ondernijningsaanpak. Hierbij zijn al flinke stappen gezet. Er is een vrij goed zicht verkregen op de ondernemingen/ondernemers die hier actief zijn, de ondernijnings-BOA is inmiddels een bekend gezicht voor de ondernemers geworden. Er zijn vele controles uitgevoerd, al dan niet met detectiehonden, waarbij overtredingen zijn geconstateerd en in enkele gevallen strafrechtelijk is ingegrepen door politie. Ook dit heeft de zichtbaarheid van de gemeente/de overheid op de terreinen vergoot en heeft in sommige gevallen (zeer waarschijnlijk) geleid tot het vertrek van ondernemers waarover signalen waren met betrekking tot ondernijning.

Er zijn daarnaast meerdere concrete casussen behandeld in het KernCluster Ondernijning⁴ waarbij door nader onderzoek en/of inzet van het bestuurlijk en/of strafrechtelijk instrumentarium het probleem is beëindigd. Dit kan zijn omdat door nader onderzoek het oorspronkelijke signaal ontkracht is, of door het beëindigen van een overtreding door inzet van (een) interventie(s). Ook is gewerkt aan de bewustwording bij ondernemers over (de signalen van) ondernijning, bijvoorbeeld door het uitdelen van de informatieve ondernijningsmap die speciaal voor dit doel is gemaakt.

² www.ad.nl

³ Zie hoofdstuk 4.2 voor informatie over de taken en deelnemers van het KernCluster Ondernijning.

⁴ Zie hoofdstuk 4.2 voor informatie over de taken en deelnemers van het KernCluster Ondernijning.

In de volgende fase van de aanpak is het belangrijk om de behaalde resultaten te behouden. Daarvoor is doorlopend aandacht nodig voor de bedrijventerreinen. Hiertoe worden de volgende (concrete) acties uitgevoerd:

- De zichtbaarheid van de gemeente en de politie op de bedrijventerreinen behouden door regelmatig aanwezig te zijn;
- Het blijven uitvoeren van toezicht en bestuursrechtelijke en integrale controles, in incidentele gevallen met detectiehonden;
- Inzet van het HEIT voor de zwaardere/meer complexe controles;
- Meer bekendheid geven aan het meldpunt ondermijning@zoetermeer.nl via de ondermijningsmap die dit jaar is/wordt uitgedeeld aan de ondernemers op bedrijventerreinen;
- Blijven investeren op bewustwording bij ondernemers door het organiseren van een grote bijeenkomst in samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen in de week van de veiligheid;
- Blijven behandelen van casuïstiek binnen het KernCluster Ondermijning en waar nodig bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke preventieve en repressieve instrumenten inzetten;
- Doorlopend investeren op een gezond ondernemersklimaat door investeringen in de openbare ruimte, extra schoonmaak en klein onderhoud⁵;
- Samenwerking met afdeling Vrije Tijd; team Economische Zaken bij het opstellen van een gebiedsvisie voor de Noordelijke bedrijventerreinen, ter stimulering van een gezond ondernemersklimaat om de bedrijventerreinen minder aantrekkelijk te maken voor criminele actoren.

3.2.2. Weerbaarheid van de stad én de gemeentelijke organisatie

Naast ondernemers dienen ook de inwoners van Zoetermeer een bepaalde mate van kennis en bewustzijn te hebben over ondermijning en de signalen daarvan, en waar zij hun signalen kwijt kunnen. Maar bijvoorbeeld ook wat ze kunnen doen als ze zelf benaderd worden door een ogenschijnlijk onbetrouwbare of malafide partij. Zo kunnen zij fungeren als ogen en oren in de stad en wordt hun weerbaarheid vergroot.

Ook ambtenaren hebben een belangrijke rol in de aanpak. Dit kan een signalerende rol zijn, maar ook een preventieve of repressieve rol. De gemeente wil immers geen criminaliteit faciliteren via bijvoorbeeld vergunningen, subsidies, uitkeringen, zorgbudgetten of BRP inschrijvingen. En wél gepaste maatregelen nemen als overtredingen geconstateerd worden. Daarvoor is het belangrijk dat gemeentebreed bewustzijn ontstaat over (signalen van) ondermijning. Maar ook dat processen zo zijn ingericht dat misbruik wordt bemoeilijkt en de veiligheid van collega's wordt gewaarborgd. Dat beleid actueel is en dat er voldoende capaciteit is om het beleid goed toe te passen.

Het is van belang om oog te hebben voor gelegenheidsstructuren die onze stad aantrekkelijk maken voor criminelen. Sommige van die structuren kunnen niet veranderd worden, zoals de ligging ten opzichte van andere steden en uitvalswegen. Andere structuren zijn wel aan te passen. Door bijvoorbeeld veranderingen te maken in de fysieke omgeving, (interne) processen anders in te richten en preventieve instrumenten consequenter in te zetten. Maar bijvoorbeeld ook door de samenwerking op te zoeken met onze buurgemeenten om verplaatsingseffecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Hiertoe worden (in ieder geval) de volgende acties uitgevoerd:

- Meedenken over de update van het Bibob beleid en de toepassing hiervan;

⁵ Team OOV, en Cluster Ondermijning in het bijzonder, is niet verantwoordelijk voor dit deel van de aanpak. Andere afdelingen zijn hier aan zet. Cluster Ondermijning dringt wel aan op actie vanuit deze afdelingen wanneer hun inzet nodig is en er is een nauwe samenwerking met het projectteam bedrijventerreinen.

- Opstellen van mensenhandelbeleid, in samenwerking met het sociaal domein en in afstemming met onze buurgemeenten;
- Opzetten en versterken van de samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen, onder andere de afdeling Stedelijke ontwikkeling; team Grondzaken, afdeling VVH; team VTH, het Vastgoedbedrijf, afdeling Publieksplein, Sociaal Domein, afdeling Vrije Tijd; teams Economische Zaken en Bureau Citymarketing;
- Bewustwordingsactiviteiten voor gemeentelijke afdelingen: Afdeling Stedelijke ontwikkeling, de teams Grondzaken en Ruimtelijk beleid, afdeling Stadsbeheer, het Vastgoedbedrijf, afdeling Publieksplein, afdeling VVH; team VTH en het Sociaal Domein;
- Blijven investeren in de samenwerking met de huidige partners (in- en extern);
- Samenwerking (blijven) opzoeken met buurgemeenten, en komen tot een bepaalde mate van uniformering van beleid en de toepassing daarvan;
- Publiekscampagne over (signalen van) ondermijning en meer bekendheid geven aan de meldpunten van MMA en ondermijning@zoetermeer.nl.

3.3 Overige activiteiten

Bovenstaande is geen limitatieve opsomming van de activiteiten binnen de aanpak van ondermijning in de komende jaren. Er zullen ongetwijfeld meer acties ontplooid worden binnen de focusthema's. Ook signalen die buiten de focusthema's vallen blijven we oppakken. Een voorbeeld daarvan is zorgfraude. Dit thema is niet als focusthema opgenomen, maar wordt wel opgepakt als zich casuïstiek voordoet.

Bijvoorbeeld wanneer sprake is van zorgfraude die in georganiseerd verband gepleegd wordt, of wanneer sprake is van bekende ondermijningssubjecten die als zorgverlener actief zijn (of worden).

De gemeente blijft partner in de regionale RIEC casuïstiek, als inbrenger of als deelnemer. Waar mogelijk wordt aangesloten bij de prioritaire thema's van de politie. We blijven ons netwerk van partners vergroten en zijn als gemeente een betrouwbare partner in de samenwerking. Gaandeweg leren we waar meer of minder inzet nodig is. Cluster Ondermijning stelt zich wendbaar op om ondermijning zo goed mogelijk aan te pakken!

Zorgfraude

Zorgfraude is in deze notitie niet opgenomen als focusthema om de volgende redenen:

- Bij Cluster Ondermijning zijn geen signalen van zorgfraude bekend;
- De bevoegdheden om zorgfraude aan te pakken liggen binnen het Sociaal Domein (sociale recherche) en bij de Nederlandse Arbeidsinspectie.

Bij signalen van zorgfraude door georganiseerde (criminele) netwerken vanuit het Sociaal Domein kan Cluster Ondermijning dit inbrengen bij het RIEC Den Haag ten behoeve van een integrale casusaanpak.

Wanneer sprake is van lokale ondermijningscasuïstiek waarbij zorgfraude in beeld komt, wordt de samenwerking opgezocht met de sociale recherche, de Nederlandse Arbeidsinspectie en/of het RIEC Den Haag.

4. Het Cluster Ondernijning en samenwerkingspartners

4.1 Het Cluster Ondernijning

Het Cluster Ondernijning is ingebed bij het team Veiligheid, Vergunningen en Handhaving. Het cluster bestaat momenteel uit een coördinator, beleidsadviseur, informatie analist en een LAP-er (leerarbeidsplaats). Ook zijn er twee toezichthouders/BOA's met de specialisatie ondernijning.

Deze medewerkers worden gefinancierd vanuit het door de gemeenteraad toegekende structurele budget van €650.000. De Bibob-coördinator wordt voor de helft uit dit budget gefinancierd ondanks dat deze functie eigenlijk geen onderdeel uitmaakt van het Cluster Ondernijning. De bestaande bezetting die eerst uit incidentele gelden gefinancierd werd, is hiermee structureel gemaakt en aangevuld met de Bibobcoördinator. Hiermee is het budget uitgeput.

Voor het ontplooiën van extra activiteiten zoals onderzoek (door een externe partij) of bewustwordingscampagnes en -bijeenkomsten is momenteel geen budget beschikbaar. Hiervoor proberen wij financiering van buitenaf aan te trekken. Dit is gelukt voor de bijeenkomsten voor ondernemers en financiële dienstverleners die in oktober 2023 plaatsvinden. Deze bijeenkomsten worden gefinancierd door respectievelijk het PVO en het RIEC Den Haag.

4.2 Interne partners

Binnen de lokale ondernijningsaanpak wordt met verschillende afdelingen en teams samengewerkt. Vaste partners zijn afdeling VVH; team VTH; subteam Toezicht en Handhaving, het Sociaal Domein; team Sociale Recherche en de afdeling VVH; team VTH; cluster Juridische Zaken en Beleid. Van deze afdelingen zitten vaste vertegenwoordigers in het KernCluster Ondernijning. In dit kernteam worden concrete signalen en casuïstiek besproken en worden acties uitgezet voor nader onderzoek of inzet van interventies. In hoofdstuk 5 leest u hoe de samenwerking procesmatig in elkaar zit, welke informatie gedeeld wordt en welke waarborgen gehanteerd worden ter bescherming van de privacy.

Met het Projectteam Woonfraude wordt nauw samengewerkt. De Coördinator Ondernijning en informatie analist zijn vaste deelnemer aan het woonfraude overleg en vormen daarmee de schakel met het kernteam. Hierbij worden signalen gedeeld die voor de andere partij relevant zijn. In de ondernijningsaanpak is woonfraude regelmatig 'bijvangst' en omgekeerd kan woonfraude een eerste signaal zijn van een achterliggend (ondernijnings- of criminaliteits)probleem.

Met Team Economische Zaken veel wordt veel samengewerkt. Zo wordt vanuit het Cluster Ondernijning meegedacht over de gebiedsvisie voor de Noordelijke bedrijventerreinen en wordt tijdens bijeenkomsten met ondernemers aandacht besteed aan ondernijning om ondernemers meer bewust te maken. Cluster Ondernijning is ook vaste deelnemer aan het bedrijventerreinenoverleg wat door team Economische Zaken geïnitieerd wordt.

4.2.1 Toekomstige partners

Binnen de gemeente valt nog veel terrein te winnen voor de aanpak. Zo zijn er verschillende afdelingen en teams die een signalerende en/of interveniërende rol kunnen vervullen in de ondernijningsaanpak, maar dit nu nog niet (voldoende) doen. Denk hierbij aan de het Vastgoedbedrijf, Afdeling Vrije Tijd; Citymarketing, afdeling VVH; team VTH; clusters vergunningverlening APV/Bijzondere Wetten en Wabo en het Publieksplein.

In de periode tot en met 2026 zal samenwerking met deze (en wellicht nog andere) afdelingen en teams vorm krijgen. Hierbij wordt aangesloten bij de focusthema's. Zo is het Vastgoedbedrijf een relevante partner bij de aanpak van vastgoedcriminaliteit. Het Publieksplein kan een brede signalerende rol vervullen door het directe contact aan de balie. Teams die zich bezighouden met subsidies en vergunningen zijn relevant omdat een scherpe blik aan de voorkant kan voorkomen dat

criminelen ongewild gefaciliteerd worden door de gemeente. Hier ligt ook een belangrijke rol voor de Bibob-coördinator om de toepassing van de Wet Bibob door deze afdelingen (beter) in te richten en te ondersteunen.

4.3 Externe partners

Momenteel zijn de lokale politie en het RIEC de externe partners die vast deelnemen aan het KernCluster Ondernijning. Het HEIT kent een separaat (structureel) signaaloverleg met de gemeente en lokale politie. De Coördinator Ondernijning is de schakel tussen de twee gremia en zorgt ervoor dat ondernijningssignalen waarvoor inzet van het HEIT nodig is daar terecht komen en koppelt de resultaten terug.

Buiten de structurele samenwerking zijn er ook externe partners waarmee incidenteel wordt samengewerkt. Dit zijn Stedin, de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit, de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Belastingdienst en de Omgevingsdienst Haaglanden. Inzet van deze partijen is sterk casusafhankelijk en verbonden aan de uitvoering. Denk hierbij aan deelname aan (integrale) controles of inzet van het eigen instrumentarium bij geconstateerde overtredingen. Er wordt per geval beoordeeld welke partijen nodig zijn.

4.3.1 Toekomstige partners

Naast de externe partners waarmee nu al (incidenteel) wordt samengewerkt, kunnen nieuwe allianties gesmeed worden. Met name de publiek-private samenwerking kan nog een extra impuls gebruiken. Op dit moment wordt samen met het Team Economische Zaken opgetrokken voor het opzetten van ondernemerscollectieven op de Noordelijke bedrijventerreinen. Deze collectieven kunnen een goede partner in de aanpak zijn. Zowel op gebied van bewustwording, informatievoorziening als signalering kunnen zij een rol spelen. Maar bijvoorbeeld ook voor de inzet van instrumenten zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen, wat op zijn beurt een preventieve werking kan hebben om ondernijvende krachten te weren op de bedrijventerreinen.

5. Rechtmatigheid, privacy en werkproces

Ook bij de aanpak van ondermijning en ondermijnende criminaliteit is van belang dat er rechtmatig en weloverwogen gehandeld wordt. Er dient rekening gehouden te worden met de relevante wetgeving en de AVG. En er dient altijd gehandeld te worden vanuit de beginselen van behoorlijk bestuur. Daarnaast zijn er randvoorwaarden waarmee omgegaan moet worden. In dit hoofdstuk komt achtereenvolgens aan bod; de rechtmatigheid, privacywaarborgen en de rechten van betrokkene, het werkproces en de randvoorwaarden.

5.1 Rechtmatigheid

De gemeente heeft verschillende wettelijke taken en bevoegdheden die van belang zijn voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit in Zoetermeer. In deze paragraaf volgt een korte uiteenzetting van de wettelijke grondslagen die van toepassing zijn voor de ondermijningsaanpak. Een uitgebreide beschrijving is te vinden in het Protocol Gegevensverwerking Ondermijning⁶.

De gemeente heeft taken en bevoegdheden op het gebied van toezicht en handhaving, het handhaven van de openbare orde en veiligheid, vergunningverlening en de bestrijding van heling. Het hiervoor beschikbare instrumentarium wordt ook toegepast bij de aanpak van ondermijning. Een aanzienlijk deel van de vergunningplichtige activiteiten valt onder de reikwijdte van de Wet Bibob. Dit stelt het gemeentebestuur in staat om een vergunning te weigeren, of in te trekken, wanneer er een ernstig gevaar bestaat dat deze vergunning zal worden misbruikt voor het plegen van strafbare feiten of het witwassen van gelden die verkregen zijn met strafbare feiten. De Wet Bibob is tevens toepasbaar bij het nemen van besluiten over subsidieverlening, het gunnen van overheidsopdrachten en het aangaan van vastgoedtransacties. Omdat Bibob ingezet wordt om de integriteit van een aanvrager te toetsen vóór de vergunning, subsidie, etc. verleend wordt, heeft dit een preventief effect wat bijdraagt aan het tegengaan van ondermijning. Ook de vergunningverlenings- en handavings- en toezichttaken van de gemeente op het terrein van de Wet ruimtelijke ordening, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Woningwet en de Huisvestingswet bevatten een relevant instrumentarium voor de aanpak van ondermijning.

Verder is het de gemeente verantwoordelijk voor de basisregistratie van persoonsgegevens, het verlenen van uitkeringen (onder andere op basis van de Participatiewet) en het heffen van gemeentelijke belastingen. Ook deze wettelijke taken van de gemeente kunnen relevant zijn binnen de ondermijningsaanpak.

Bovenstaande laat duidelijk zien dat er geen sprake is van een eenduidige wettelijke grondslag voor de gemeentelijke aanpak van ondermijning. De rechtmatigheid van de aanpak is gestoeld op een verscheidenheid aan wettelijke taken en bevoegdheden die óók inzetbaar zijn voor voorkomen en bestrijden van ondermijning. Ondermijning is immers geen specifieke vorm van gedrag, maar een effect van cumulatie van regelovertreding op meerdere gebieden.

5.2 Privacy

5.2.1 Privacy waarborgen

Volgens de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de bijbehorende Uitvoeringswet (UAVG) dient bij de verwerking van persoonsgegevens voldaan te worden aan de privacy waarborgen proportionaliteit, subsidiariteit en dataminimalisatie. Dit betekent dat het middel in verhouding moet staan tot het doel en dat gekozen moet worden voor het minst ingrijpende middel. Dataminimalisatie houdt in dat enkel de gegevens die noodzakelijk zijn om het doel te bereiken verzameld en verwerkt worden.

⁶ Protocol Gegevensverwerking Ondermijning, gemeente Zoetermeer, 2023

Voor de aanpak van ondermijning betekent dit dat steeds keuzes gemaakt moeten worden. Keuzes over te bereiken doelen, welke gegevens hiervoor verzameld en verwerkt moeten worden, welke middelen inzetbaar zijn en welke daarvan proportioneel en subsidiair zijn. Hoe deze keuzes ingebed zijn in de werkwijze staat beschreven in het werkproces in paragraaf 5.3.

5.2.2 Rechten van betrokkene

Volgens de AVG hebben betrokkenen bepaalde rechten. Men heeft het recht op inzage van de persoonsgegevens die over hem verwerkt worden, en als deze gegevens onjuist blijken bestaat het recht op rectificatie en aanvulling. Ook bestaat het recht op vergetelheid waardoor betrokkenen onjuiste of verouderde persoonsgegevens kan laten verwijderen. Daarnaast heeft de betrokkene recht op dataportabiliteit. Dit betekent dat de betrokkene recht heeft de over hem beschikbare persoonsgegevens te ontvangen en zelf te bewaren of door te verstrekken. Het recht op beperking van de verwerking houdt in dat de betrokkene organisaties kan vragen (tijdelijk) minder persoonsgegevens van hem te verwerken. Ook bestaat het recht gevrijwaard te blijven van geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke tussenkomst. Daarnaast heeft de betrokkene het recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens.

Voor de gemeente gelden uitzonderingen waardoor een betrokkene niet alle privacyrechten kan uitoefenen. Zo is het recht op vergetelheid niet van toepassing omdat de gemeente vanuit verschillende wettelijke taken verplicht is bepaalde persoonsgegevens te verzamelen en verwerken. Vaak houdt dit in dat ook geen beroep gedaan kan worden op het recht op beperking van de verwerking. Ook het maken van bezwaar is over het algemeen niet van toepassing omdat de verwerking van persoonsgegevens voort komt uit de wettelijke taken van de gemeente. Ook het recht op inzage in iemands eigen gegevens kan bij uitzondering worden beperkt. Bijvoorbeeld omdat het geven van inzage een lopend fraudeonderzoek kan schaden.

5.2.3. Informeren betrokkene

Naast de rechten die de betrokkene heeft, heeft de verwerkingsverantwoordelijke van persoonsgegevens (i.c. de gemeente) ook bepaalde plichten. Zo moet de verwerking van persoonsgegevens voldoen aan de beginselen van verwerking: rechtmatigheid, transparantie, doelbinding en juistheid. Ook moeten er processen en procedures ingericht zijn om de persoonsgegevens te beschermen. De verwerkingsverantwoordelijke is tevens verplicht om verantwoording over de gegevensverwerking af te leggen.⁷

Een andere belangrijke plicht is de informatieplicht. Dit houdt in dat de verwerker van persoonsgegevens de betrokkene moet informeren over wat er met de gegevens gedaan wordt en waarom.⁸ In de regel gebeurt dit voorafgaand aan de verwerking, maar dit kan ook achteraf gebeuren.⁹ Er zijn enkele uitzonderingsgronden op de informatieplicht. Voor de aanpak van ondermijning kan de informatieplicht achterwege blijven als die een evenredige en noodzakelijke maatregel is ter waarborging van een taak op het gebied van toezicht, inspectie of regelgeving die verband houdt, al is het incidenteel, met de uitoefening van het openbaar gezag ten aanzien van de openbare veiligheid.

Bovengenoemde rechten en plichten en hoe de gemeente daar in het algemeen mee omgaat zijn vastgelegd in de privacyverklaring van gemeente Zoetermeer¹⁰. Specifiek voor de ondermijningsaanpak is dit beschreven in het Protocol Gegevensverwerking Ondermijning¹¹.

⁷ www.avgadviesbureau.nl

⁸ www.autoriteitpersoonsgegevens.nl

⁹ <https://www.zoetermeer.nl/privacy>

¹⁰ <https://www.zoetermeer.nl/privacy>

¹¹ Protocol Gegevensverwerking Ondermijning, gemeente Zoetermeer, 2023

5.3 Werkproces

In onderstaande afbeelding is het werkproces dat gehanteerd wordt bij de ondermijningsaanpak schematisch weergegeven. Er worden vier fasen beschreven die achtereenvolgens plaatsvinden nadat een signaal bij de gemeente is binnengekomen. In elke fase zit een wegingsmoment, waarbij gezamenlijk keuzes gemaakt worden.

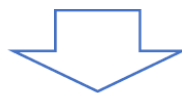
In de fase 1 vindt toetsing van het binnengekomen signaal plaats. Er wordt achtereenvolgens bepaald of het gaat om een verschijningsvorm van ondermijning, of de gemeente een rol heeft en of het signaal zich op ons grondgebied afspeelt en wat de zwaarte (complexiteit) is. Hiervoor wordt de checklist ten behoeve van signaal analyse gebruikt, die als bijlage 1 is opgenomen in het Protocol Gegevensverwerking Ondermijning¹². Om de toetsing zo goed mogelijk uit te voeren wordt informatie uit openbare bronnen toegevoegd aan het signaal.

Als sprake is van een gecompliceerde casus, start fase twee. Er wordt informatie opgevraagd uit gemeentelijke bronnen en partners wordt gevraagd relevante informatie te delen, voor zover dit past binnen hun eigen informatieverstrekkingssysteem. Partners zijn hierbij zelf verantwoordelijk voor informatieverstrekking volgens de voor hen geldende regels. Op basis van de gecombineerde informatie wordt een beeld gevormd van het probleem. Dit beeld wordt besproken in het KernCluster Ondermijning waar een hypothese wordt geformuleerd over wat er aan de hand is, een doel wordt bepaald voor de casus en een strategie wordt uitgestippeld om dat doel te behalen. Tot slot leidt dit tot een gezamenlijk bepaald interventieplan. Eenvoudige casus worden monodisciplinair opgepakt door de gemeente of een andere partij. Omdat hier geen verdere samenwerking nodig is, worden deze casus niet besproken in het KernCluster Ondermijning. Een complexe casus die de reikwijdte van het Kernteam overstijgt wordt voorgelegd aan het RIEC.

In fase 3 worden de afgesproken interventies uitgevoerd. Op basis van de resultaten worden vervolgstappen bepaald. Zo kan een interventie leiden tot nieuwe informatie en gaan we terug naar fase twee. Of een casus blijkt bij nader inzien te complex en wordt voorgelegd aan het RIEC. Als het probleem is opgelost of alle mogelijkheden zijn uitgepunt wordt de casus afgerond.

In fase 4 vindt de formele afronding van de casus plaats in het KernCluster Ondermijning. De einddatum wordt vastgelegd, de casus gaat naar het archief en de bewaartermijn van vijf jaar start. Gedurende de bewaartermijn is het mogelijk de casus te heropenen als dit noodzakelijk is, daarna worden de gegevens vernietigd. Na afronding van een casus kan desgewenst evaluatie plaatsvinden. Dit gebeurt met name bij die casuïstiek waarbij successen of juist knelpunten ervaren zijn, zodat hiervan geleerd kan worden voor de toekomst.

¹² Protocol Gegevensverwerking Ondermijning, gemeente Zoetermeer, 2023

Fase 1: signaalfase**Beoordeling**

Betreft het ondermijning?

Nee → signaal wordt niet opgepakt
Ja → door naar praktische weging

Het signaal wordt vastgelegd in het casusoverzicht / Roxit zaakssysteem.

Praktische weging

Is er een rol voor de gemeente?
Speelt het zich af binnen de gemeente?

Nee → signaal wordt niet opgepakt
Ja → door naar zwaarte weging

Zwaarte weging

Eenvoudig, gecompliceerd of complex?

Eenvoudig → monodisciplinair
Gecompliceerd → gemeente regie
Complex → RIEC regie

Fase 2: informatiefase**Beeldvorming**

Uitvraag gemeentelijke bronnen en informatie gedeeld door partners om een beeld van het probleem te vormen.

Het beeld en de bevroagde bronnen worden vastgelegd in het casusformulier.

Plan van aanpak

Het plan van aanpak wordt samen met de partners opgesteld tijdens het kernteamoverleg.

Hypothese → wat is er aan de hand?
Doel en strategie → wat willen we bereiken en hoe?
Interventieplan → welke interventies zetten we in?

Fase 3: uitvoeringsfase**Uitvoering interventies**

De afgesproken interventies worden uitgevoerd op in het kernteam bepaalde momenten.

Bestuursrechtelijke interventies → eigen instrumentarium
Interventies van partners → inzet eigen bevoegdheden

Bepalen vervolgstappen

Op basis van de resultaten van de interventies worden vervolgstappen bepaald.

Probleem opgelost → casus afronden
Geen mogelijkheden aanpak → casus afronden
Nieuwe informatie → terug naar fase 2
Nieuwe overtredingen geconstateerd → terug naar fase 2
Casus blijkt complex → inbrengen bij RIEC

Fase 4: afrondingsfase**Besluit tot afronding casus**

In het kernteam wordt gezamenlijk besloten tot afronding van de casus. Desgewenst vindt evaluatie plaats.

Als probleem niet is opgelost, maar interventiemogelijkheden zijn uitgeput wordt de casus voor een afgesproken periode gemonitord. Wanneer er in die periode geen nieuwe aanknopingspunten zijn, wordt de casus afgerond.

Administratieve afronding

Na afronding van de casus worden administratieve acties uitgevoerd.

Vastlegging datum afronding;
Verplaatsing naar archief;
Start bewaartermijn 2 jaar (in Roxit 5 jaar);
Binnen bewaartermijn heropening mogelijk;
Na afloop bewaartermijn worden de gegevens vernietigd.

In het Protocol Gegevensverwerking Ondermijning¹³ is het werkproces en de gebruikte informatiebronnen gedetailleerd opgenomen.

5.4 Tools en systemen

5.4.1 DOOK

Cluster Ondermijning wil graag gebruik maken van Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart (DOOK) van de VNG. Deze tool brengt informatie uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en het Handelsregister (KVK) samen op een geografische kaart. Hierdoor is het gemakkelijker om inzicht in gevestigde ondernemingen te verkrijgen op gemeente-, wijk-, straat- en pandniveau. Zo kunnen bijvoorbeeld concentraties van bepaalde branches zichtbaar gemaakt worden. Maar ook op casusniveau kan informatie over panden en ondernemingen geraadpleegd worden.

Deze tool genereert geen extra informatie, maar maakt de bestaande informatie uit BAG en KVK beter toegankelijk en levert een arbeidsbesparing op. De te vormen beelden op gemeente- of wijkniveau zijn zonder de tool zeer arbeidsintensief, maar wel nodig om bijvoorbeeld risicolocaties in beeld te krijgen waar nog geen concrete signalen over zijn.

De gemeente Zoetermeer is aangemeld als pilotgemeente voor de tool. In de tweede helft van 2023 wordt gewerkt aan de technische inpasbaarheid, DPIA, de nodige verwerking- en mandaatovereenkomst, een workshop begeleidingsethiek (door de VNG verzorgd) en een demo voor de gebruikers (i.c. de informatieanalist van Cluster Ondermijning).

5.4.1 Systemen

Het Cluster Ondermijning maakt gebruik van verschillende systemen om casusgerelateerde (persoons)informatie op te slaan, te bewerken en uit te wisselen. Zo wordt voor de samenwerking binnen het KernCluster Ondermijning en met het RIEC gebruik gemaakt van RIEC-IS. Dit is het informatiesysteem van het RIEC wat de mogelijkheid geeft om veilig (persoons)gegevens uit te wisselen met de bij het RIEC aangesloten partners. Omdat in het KernCluster Ondermijning ook het RIEC en politie aansluiten, heeft het RIEC haar systeem ook hiervoor beschikbaar gesteld.

De informatie uitwisseling vanuit het HEIT vindt plaats in Viadesk. Hier worden te controleren ondernemingen en de resultaten van controles gedeeld. De coördinator en beleidsadviseur ondermijning hebben toegang.

Voor de interne opslag en verwerking van (persoons)informatie wordt vooralsnog gebruik gemaakt van de j-schijf. Deze schijf is beveiligd door een strikt autorisatieprofiel zodat alleen de medewerkers van Cluster Ondermijning toegang hebben. Het archiveren en vernietigen van persoonsgegevens gebeurt handmatig. Het is de bedoeling om met zaakstelsel Rx.Enterprise te gaan werken voor de behandeling van casuïstiek. Op dit moment is het zaakstelsel daarvoor nog niet goed ingericht en zijn er nog vragen over de veiligheid en autorisatiemogelijkheden. Eind 2023/begin 2024 worden hierover gesprekken gevoerd met de systeembeheerders.

¹³ Protocol Gegevensverwerking Ondermijning, gemeente Zoetermeer, 2023

Bronvermelding

- Afbeelding missie, visie, doelstellingen:
<https://ondernemingsplanhandleiding.nl/onderneming/missie-visie-doelstellingen/>, geraadpleegd op 19-06-2023
- <https://www.ad.nl/binnenland/minder-wietkwekerijen-opgerold-nederlander-verklikt-illegaal-wiethok-minder-vaak~a42a1baf/>, geraadpleegd op 19-09-2023
- <https://www.zoetermeer.nl/privacy>, geraadpleegd op 01-08-2023
- Kadernota veiligheidsbeleid "voor een veilig Zoetermeer" 2023-2026, gemeente Zoetermeer, 2023
- Protocol Gegevensverwerking Ondernijning, gemeente Zoetermeer, 2023
- Recht op informatie | Autoriteit Persoonsgegevens, geraadpleegd op 01-08-2023
- Verwerken van persoonsgegevens - Wat zijn uw AVG plichten? (avgadviesbureau.nl), geraadpleegd op 01-08-2023

Bijlage 1: activiteiten per focusthema (schematisch)

Focusthema	Doel	Actie	Tijdpad
Illegale/onvergunde prostitutie	Aard en omvang inzichtelijk maken	Inventarisatie beautybedrijven in Zoetermeer die zich lenen voor seksuele dienstverlening	Gestart 4 ^e kwartaal 2023, doorloop tot 2 ^e helft 2024
	Aard en omvang inzichtelijk maken	Inventarisatie meldingen van illegale prostitutie gerelateerd aan de beautybranche of thuisprostitutie	1 ^e helft 2024
	Aard en omvang inzichtelijk maken	Inventarisatie van het beeld van het seksaanbod, gerelateerd aan de beautybranche en thuisprostitutie in Zoetermeer, bij externe partijen die actief zijn op gebied van prostitutie en mensenhandel	Gestart 4 ^e kwartaal 2023, doorloop tot 2 ^e helft 2024
	Aanpak misstanden	Opvolgen van meldingen in samenwerking met anderen afdelingen en partijen	Doorlopend
	Aanpak misstanden	Inzet HEIT voor prostitutie controles	Doorlopend
	Werkwijze vormgeven voor de aanpak van misstanden	Vormgeven gemeentelijke aanpak van illegale prostitutie	1 ^e helft 2025
Vastgoedcriminaliteit	Vergroten bewustzijn en meldingsbereidheid	Meld Misdaad Anoniem campagne vastgoedcriminaliteit	4 ^e kwartaal 2023
	Vergroten bewustzijn en meldingsbereidheid	Bewustwordingsbijeenkomst voor financiële dienstverleners	4 ^e kwartaal 2023
	Bewustwording en verbeteren verbinding met Cluster Ondernijning	Bewustwordingsactiviteiten voor gemeentelijke afdelingen	2024
	Aanpak misstanden	Opvolgen van meldingen	Doorlopend
Drugscriminaliteit	Aard en omvang inzichtelijk maken	Bespreken drugsgerelateerde MMA signalen in KernCluster Ondernijning	Doorlopend
	Aard en omvang inzichtelijk maken	Samenwerking met handhavingsjuristen VTH m.b.t. drugsgerelateerde bestuurlijke rapportages	Start 2 ^e kwartaal 2024
	Aanpak misstanden en preventie	Samenwerking met cluster jeugd bij Dealbreakers en persoonsgebonden aanpak doorgroeiers	Doorlopend

Bedrijventerreinen	Zichtbaarheid behouden	Regelmatig aanwezig zijn op bedrijventerreinen	Doorlopend
	Signaleren en aanpakken misstanden	Toezicht, bestuursrechtelijke en integrale controles	Doorlopend
	Aanpak misstanden	HEIT controles	Doorlopend
	Bewustwording en vergroten meldingsbereidheid	Meer bekendheid geven aan het meldpunt ondermijning@zoetermeer.nl via de ondermijningsmap	2 ^e helft 2023 en 1 ^e helft 2024
	Bewustwording	Organiseren ondernemersbijeenkomst met Platform Veilig Ondernemen	4 ^e kwartaal 2023
	Aanpak misstanden	Casusaanpak	Doorlopend
	Investeren in gezond ondernemersklimaat	Investeren in de openbare ruimte, extra schoonmaak en klein onderhoud ¹⁴	Doorlopend
	Investeren in gezond ondernemersklimaat	Samenwerking met team Economische Zaken bij opstellen gebiedsvisie Noordelijke bedrijventerreinen	Gestart 2 ^e helft 2023
Weerbare stad en gemeentelijke organisatie	Malafide actoren in vroeg stadium weren	Meedenken over actualisatie Bibob beleid en toepassing daarvan	Gestart 2 ^e helft 2023
	Voldoen aan Actieplan Samen tegen Mensenhandel (Ministerie J en V)	Opstellen mensenhandelbeleid, in samenwerking met sociaal domein en in afstemming met buurgemeenten	2024
	Verbeteren onderlinge communicatie en samenwerking	Opzetten en versterken samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen en teams	Start 1 ^e kwartaal 2024
	Bewustwording	Bewustwordingsactiviteiten voor gemeentelijke afdelingen en teams	Gestart 4 ^e kwartaal 2023
	Behouden onderlinge communicatie en samenwerking	Blijven investeren in bestaande samenwerking	Doorlopend
	Voorkomen verplaatsingseffecten	Samenwerking opzoeken met buurgemeenten en komen tot bepaalde mate van uniformering van beleid en toepassing daarvan	Gestart 4 ^e kwartaal 2023 (doorlopende activiteit)
	Bewustwording en vergroten meldingsbereidheid	Publiekscampagne ondermijning en meer bekendheid geven aan meldpunt van gemeente en MMA	2025

¹⁴ Team OOV, en Cluster Ondermijning in het bijzonder, is niet verantwoordelijk voor dit deel van de aanpak. Andere afdelingen zijn hier aan zet. Cluster Ondermijning dringt wel aan op actie vanuit deze afdelingen wanneer hun inzet nodig is en er is een nauwe samenwerking met het projectteam bedrijventerreinen.

Overig	Voortzetting samenwerking in RIEC-verband	Deelname RIEC casuïstiek	Doorlopend
	Brede aanpak ondermijning	Opvolgen van meldingen buiten focusthema's	Doorlopend